

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ»**

Кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
ВК 05. – «Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(менеджмент організацій і адміністрування)**

Сакалош Т.В. Методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять з дисципліни «Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» (менеджмент організацій і адміністрування). Львів : ВНЗ «ПрАТ «Львівський інститут менеджменту», 2024. 20 с.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту та міжнародного бізнесу
Протокол №1 від 01 серпня 2024 р.

Схвалено науково-методичною радою Львівського інституту менеджменту
Протокол № 1 від 02 серпня 2024 р.

ВСТУП

Сучасна Україна перебуває в процесі трансформації управління економічними процесами в напрямку формування дієвих інституцій та інфраструктури економіки, рухається в напрямку інтеграції до ключових економічних об'єднань світу. Тому вивчення теперішнього стану економіки та її перспектив в найближчому майбутньому є важливим етапом розбудови економіки країни.

Курс “Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України” досліджує особливості зовнішньоекономічної діяльності України. Такий аналіз дозволяє виявити місце України у міжнародній торгівлі, проблеми та перспективи інтеграції України у світову систему зовнішньо-торговельних зв'язків. Практичні заняття є однією з основних форм роботи студентів вищих закладів при вивченні курсу. Вони дають змогу засвоїти закономірності розвитку та функціонування економічного життя суспільства, механізмів впливу зовнішнього світу на внутрішнє середовище України. Обговорення та осмислення питань курсу на практичних заняттях дозволяє формувати та відстоювати свою економічну позицію, чітко розуміти економічні процеси, давати раціонально-критичну оцінку різним економічно-фінансовим подіям, мати уявлення про місце та статус України в сучасному світі. Практичні заняття передбачають самостійну підготовку студентів до них, вироблення навичок добування істини.

За допомогою та під керівництвом викладача на практичних заняттях обговорюються проблеми з курсу, що вивчаються. Студенти безпосередньо беруть участь у дискусіях, розв'язують практичні завдання, зачитують повідомлення, виступають з рефератами, навчаються писати невеликі есе на соціально-економічні теми. В процесі практичних занять студенти закріплюють знання понятійно-категоріального апарату курсу “Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України”, усвідомлюють сутність економічних феноменів та цінностей, виявляють для себе зміст економічних теорій та економічної практики минулого та сучасності.

Програма курсу “Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України” для Львівського інституту менеджменту відводить на практичні заняття 20 годин. Основними елементами цієї методики є: читання літератури і учбових посібників; аналіз та оцінка економічних явищ з позицій об'єктивності та історизму; рішення проблемно-пошукових завдань з питань запропонованих планами практичних занять; підготовка повідомлень, виступів, доповідей, написання рефератів та виступи з ними на заняттях; участь в обговореннях, “круглих столах”; написання невеликих есе на економічні теми.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		дфн	зфн
1	Економіка України у світовому господарстві	1	1
2	Національна економіка та зовнішньоекономічні зв'язки	2	1
3	Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в державі	2	0,5
4	Сучасний стан економіки України та чинники його формування	3	0,5
5	Міжнародна торгівля та її роль у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків	3	1
6	Інвестиційна діяльність як вид зовнішньоекономічних зв'язків України	2	0,5
7	Україна в процесах міжнародного співробітництва	2	0,5
8	Європейський вектор зовнішньоекономічної діяльності України	2	1
9	Зовнішньоекономічні зв'язки з країнами світу	3	1
Разом		20	6

ТЕМА 1. Економіка України у світовому господарстві

План практичного заняття

1. Місце України у світовій економіці: статистична характеристика.
  - 1.1. Загальна характеристика в умовах до повномасштабного вторгнення РФ і під час військового стану.
  - 1.2. Бар'єрність у економіці та інвестиційний клімат.
2. Україна та Світова організація торгівлі.
3. Україна та Європейське співтовариство.
4. Шляхи підвищення ролі України у світовій економіці.

Методичні вказівки

Перше практичне заняття є особливо важливим, оскільки студенти вперше доповідають по питаннях, які є базовими для навчальної дисципліни і повинні засвоїти та обговорити ключові питання, на яких побудована подальша робота на практичних заняттях. Перше питання присвячено предмету, меті та завданням навчальної дисципліни, а також визначенню характеристик функціонування економіки країни у умовах військового стану, порівнянню із

довоєнним станом і тенденціям економічного розвитку. Надзвичайно важливим є третє питання, при обговоренні якого важливо уяснити важливість європейського напрямку розвитку національної економіки. Четверте питання спрямоване на визначення ролі внутрішніх та зовнішніх чинників при формуванні зовнішньоекономічного сектора України, шляхів підвищення ролі України у світовій економіці.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 1. «Економіка України у світовому господарстві».

Питання для самоконтролю

1. Як змінилися основні характеристики економіки України після повномасштабного вторгнення рф?
2. Яке місце займає Україна в світовій економіці?
3. Чому економіка України вважається міждисциплінарною наукою?
4. Які структурні блоки сучасної економіки України?
5. Які глобальні чинники впливають на економіку України?
6. Розкрийте сутність поняття „зовнішньоекономічні зв'язки”.
7. Визначте сутність безбар'єрності в економіці.
8. Які тенденції європейської інтеграції України?
9. Як вплинув вступ країни до Світової організації торгівлі?
10. Яку роль відіграє економіка України у світових економічних процесах?

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Характеристика місця України у міжнародному поділі праці.
2. Потенційні шляхи підвищення рівня впливу України на міжнародні економічні процеси.
3. Характеристика впливу повномасштабної війни рф проти України на зміни зовнішньої торгівлі та іноземне інвестування.

Література: 2, 6, 28, 34, 37, 57.

ТЕМА 2. Національна економіка та зовнішньоекономічні зв'язки

План практичного заняття

1. Поняття, типи та структура національної економіки.
2. Місце і роль зовнішньоекономічного сектору в національній економіці. Економічні фактори зовнішньоекономічної діяльності.
3. Зовнішньоекономічна політика: сутність, типи, принципи та основні напрямки реалізації. Поняття і структура зовнішніх зв'язків. Класифікація зовнішньоекономічних зв'язків: зовнішньоторгові, фінансові, виробничі, інвестиційні. Визначення і класифікація форм та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Функції, які виконують зовнішньоекономічні зв'язки.

4. Геоелекономічні та геополітичні пріоритети зовнішньоекономічної політики України. Основні геополітичні стратегії і доктрини ХХ століття, їх зміни у ХХІ ст., вплив стратегій та доктрин на геоелекономічні пріоритети України.

Методичні вказівки

Дане практичне заняття є важливим, оскільки здобувачі освіти матимуть змогу уяснити важливість і взаємозалежність всіх компонентів національної економіки при процесі переходу від адміністративно-командного управління до механізму ринку. Наступне питання спрямоване на визначення ролі внутрішніх та зовнішніх чинників при формуванні зовнішньоекономічного сектора, залежності України від світового середовища. У третьому питанні студенти матимуть змогу проаналізувати напрями зовнішньоекономічної політики держави, її стан та особливості формування; також зможуть визначити перспективні напрями для розбудови співпраці з іншими країнами. Варто зосередити особливу увагу на четвертому питанні, оскільки це питання не статистичне, а аналітичне. Тут важливо спрогнозувати можливий сценарій поглиблення співпраці з різними країнами та регіонами, виходячи з сучасного стану міждержавних відносин із врахуванням геоелекономічних та геополітичних пріоритетів зовнішньоекономічної політики України, геополітичних стратегій і доктрин розвитку ключових партнерів країни.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 2. «Національна економіка та зовнішньоекономічні зв'язки».

Питання для самоконтролю

1. Що таке зовнішньоекономічна політика?
2. Як вона впливає на національну економіку?
3. Чому економіка України вважається залежною від зовнішнього світу?
4. Які головні партнери України?
5. Які глобальні чинники впливають на економіку України?
6. Які перспективи розширення зовнішньоекономічної політики?
7. Складіть порівняльну характеристику партнерів України.
8. Дайте оцінку ключових партнерів України.
9. Як змінилися основні геополітичні стратегії і доктрини у ХХІ ст.?

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Завдання зовнішньоекономічної політики України.
2. Основні документи, що регулюють зовнішньоекономічну політику України.

Література: 5, 6, 8, 16, 17, 20.

ТЕМА 3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в державі

План практичного заняття

1. Державна політика захисту галузей національного виробництва в Україні. Антимонопольна регулююча політика України. Державні органи України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Законодавство України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

2. Напрями підвищення конкурентоспроможності української економіки. Застосування митного тарифу та нетарифних інструментів. Сучасні форми протекціонізму: поняття антиімпортних адміністративних процедур. Антидемпінг як фактор у конкурентній боротьбі.

3. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України. Здійснення міжнародної економічної діяльності з урахуванням небезпеки міжнародного тероризму та військових конфліктів.

Методичні вказівки

Дане практичне заняття є важливим, оскільки студенти матимуть змогу вивчити принципи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, законодавство у цій сфері та основні інституції. Друге питання присвячене напрямкам підвищення конкурентоспроможності економіки, тарифним та нетарифним методам регулювання, а також антидемпінговим інструментам. Третє питання стосується аналізу міжнародного безпекового середовища та впливу його негативних факторів, які впливають на економіку країни, включаючи збройну агресію на територію України.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 3. «Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в державі».

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає захист галузей національного виробництва?
2. Які основні інструменти використовуються антимонопольною регулюючою політикою України?
3. Які основні інституції здійснюють регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні?
4. Які тарифні та нетарифні методи регулювання вам відомі?
5. В чому полягають цілі протекціонізму?
6. Які чинники впливають на антидемпінг в конкурентній боротьбі?
7. Охарактеризуйте сучасний стан міжнародного безпекового середовища.
8. Класифікуйте основні безпекові фактори міжнародної економічної діяльності.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Вплив членства України у міжнародних організаціях на рівень економічної безпеки.
2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності: принципи, методи, інституції та законодавство.

Література: 3, 13, 19, 27, 32, 45.

ТЕМА 4. Сучасний стан економіки України та чинники його формування

План практичного заняття

1. Основні показники та макроекономічні регулятори економіки України.
2. Населення і трудовий потенціал. Вплив міграції населення на трудовий потенціал. Конкурентоспроможність людських ресурсів України в умовах глобалізації світового ринку людського капіталу.
3. Науково-технічні основи економіки. Поняття науково-технічного потенціалу та науково-технічної революції. Науково-технічний прогрес як структуроутворюючий чинник розвитку сфери міжнародних послуг. Поняття міжнародних технологічних послуг. Інжиніринг. Консалтинг. Франчайзинг. Реклама в міжнародній економічній діяльності. Україна на міжнародних ринках технологій.
4. Природно-ресурсний потенціал України. Сільське господарство України. Корисні копалини України. Енергетичні ресурси.
5. Фінансово-кредитна система України.
6. Система економічного управління та регулювання. Рівні управління економікою (макроекономічний, регіональний, мікроекономічний).

Методичні вказівки

Дане практичне заняття спрямоване на визначення основних показників та макроекономічних регуляторів економіки, аналізу структури населення та трудового потенціалу, вивчення впливу міграції на трудовий потенціал, дослідження конкурентоспроможності людських ресурсів України в умовах глобалізації світового ринку людського капіталу. Також вивчаються науково-технічні основи економіки, опановується понятійний апарат науково-технічного потенціалу та науково-технічного прогресу, міжнародних технологічних послуг, таких як інжиніринг, консалтинг, франчайзинг, трансфер технологій.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 4. «Сучасний стан економіки України та чинники його формування».

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте макроекономічні регулятори економіки України.
2. Визначте трудовий потенціал та конкурентоспроможність людських ресурсів України в умовах глобалізації світового ринку людського капіталу?
3. Пояснити сутність науково-технічного потенціалу та науково-технічної революції, міжнародних технологічних послуг.
4. Оцініть роль реклами в міжнародній економічній діяльності.
5. Охарактеризуйте природно-ресурсний потенціал України.
6. Яку роль відіграє сільське господарство в національній економіці України?

7. Класифікуйте наявні корисні копалини та енергетичні ресурси України.
8. Чим характеризується фінансово-кредитна система України?
9. Які рівні управління економікою вам відомі? Охарактеризуйте їх

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Структура промисловості України та її експортний потенціал.
2. Вплив демографічної кризи на розвиток інвестиційного потенціалу України: шляхи подолання.
3. Сучасний стан науково-технічного прогресу та місце України у науково-технічній революції.
4. Напрями підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу країни.

Література: 6, 7, 16, 26, 33, 52.

ТЕМА 5. Міжнародна торгівля та її роль у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків

План практичного заняття

1. Сутність та структура міжнародної торгівлі. Статистичні дані зовнішньої торгівлі України. Аналіз динаміки та проблем зовнішньої торгівлі України. Міжнародна торгівля товарами та послугами.
2. Торгівля товарами в системі зовнішньоекономічної діяльності. Сучасні тенденції світової торгівлі товарами. Роль зовнішньої торгівлі в економічному розвитку України. Структурні зміни у зовнішній торгівлі України та їх причини. Місце країни на світовому ринку товарів і послуг.
3. Міжнародний ринок послуг. Види міжнародних послуг та їх класифікація. Особливості становлення ринку послуг у відкритій економіці України. Зовнішня торгівля послугами України з регіонами світу.

Методичні вказівки

Дане практичне заняття спрямоване на вивчення міжнародної торгівлі як фундаментального базису зовнішньоекономічної діяльності. В першому питанні потрібно вивчити сутність та структуру міжнародної торгівлі, проаналізувати динаміку та проблеми зовнішньої торгівлі. Наступні питання присвячені вивченню сучасного стану та майбутніх тенденцій світової торгівлі товарами, аналізу структурних змін у зовнішній торгівлі України, а також вивченню міжнародного ринку послуг і місця зовнішньої торгівлі послугами у розвитку економіки України.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 5. «Міжнародна торгівля та її роль у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків».

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризувати структуру міжнародної торгівлі?

2. Що являє собою міжнародна торгівля та які тенденції її розвитку?
3. У чому особливості географічної та товарної структури міжнародної торгівлі?
4. Які існують основні види ринків та товарів?
5. У чому полягають специфічні риси міжнародної торгівлі?
6. Які характерні риси зовнішньої торгівлі України товарами, послугами?
7. В чому полягають особливості зовнішньої торгівлі України послугами з регіонами світу?

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Характеристика товарної структури експорту та імпорту України.
2. Характеристика географічної структури експорту та імпорту України.
3. Потенціал зовнішньої торгівлі України від членства в СОТ на перспективу до 2030р.
4. Перспективи розвитку світової торгівлі до 2030 року: основні виклики.

Література: 14, 39, 55, 53, 56, 21.

ТЕМА 6. Інвестиційна діяльність як вид зовнішньоекономічних зв'язків України

План практичного заняття

1. Сучасні особливості міжнародного інвестиційного процесу. Передумови надходження іноземних інвестицій.
2. Характеристика показників регіональної і галузевої структури, динаміка та напрямки надходження іноземних інвестицій в Україні. Особливості інвестиційних зв'язків з країнами Європи. Основні країни-інвестори.
3. Транснаціональні корпорації та спільні підприємства у системі міжнародного інвестування. Типи та структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного та національного рівнів. Специфіка розвитку спільних підприємств в Україні.
4. Спеціальні (вільні) економічні зони, території пріоритетного розвитку та індустріальні (промислові) парки як засоби залучення іноземних інвестицій.
5. Приватизація як інструмент залучення інвестицій до економіки України.

Методичні вказівки

Дане практичне заняття спрямоване на вивчення тенденцій міжнародного інвестиційного процесу і встановлення шляхів підвищення ефективності залучення інвестицій в Україну – прямих і портфельних. Перш за все, потрібно визначити поняття інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості й дати їм оцінку, виходячи з сучасної економічної ситуації в Україні. В цілому практичне заняття стосується огляду інвестицій з-за кордону, проте в п'ятому

питанні йдеться про інвестиції, залучені при здійсненні приватизаційних процесів. Важливо порівняти обсяги інвестицій в Україну та з країни.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 6. «Інвестиційна діяльність як вид зовнішньоекономічних зв'язків України».

Питання для самоконтролю

1. Що таке інвестиції?
2. Чим відрізняються портфельні інвестиції від прямих іноземних?
3. Як ПІІ впливають на національну економіку?
4. Які головні інвестори України?
5. Які глобальні чинники визначають інвестиційну привабливість України?
6. Як політична ситуація вплинула на інвестиційний ринок України?
7. Які перспективи ПІІ в Україні?
8. Складіть порівняльну характеристику галузей, в якій здійснюються ПІІ.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Суть здійснення ПІІ в світовій економіці.
2. Вигоди і недоліки здійснення портфельних інвестицій.
3. Найперспективніші напрями інвестування в Україну.
4. Транснаціональні корпорації та спільні підприємства в системі міжнародного інвестування: значення для України.

Література: 1, 12, 23, 25.

ТЕМА 7. Україна в процесах міжнародного співробітництва

План практичного заняття

1. Тенденції розвитку світової економіки та їх вплив на міжнародне економічне становище України.

2. Стан навколишнього середовища як фактор глобального та національного розвитку. Екологічні пріоритети розвитку сучасної відкритої економіки України. Вплив зміни клімату на міжнародну економічну діяльність України.

3. Продовольчий потенціал: українські реалії в світлі міжнародних проблем. Ризики та перспективи України у зв'язку з продовольчою проблемою.

4. Фінансування та кредитування України міжнародними фінансовими організаціями на прикладі діючих проектів та в умовах воєнного стану. Співробітництво України з МВФ. ЄБРР та особливості його взаємодії з Україною. Особливості взаємодії України з організаціями групи Світового банку. Пріоритети програми ТАСІС. Програми міжнародної технічної, військової та гуманітарної допомоги.

Методичні вказівки

На цьому практичному занятті увагу зосереджено на аналізі розвитку світової економіки, основних викликів і тенденцій, до яких відносять екологічні

проблеми та кліматичні зміни; продовольчу проблему; проблему доступу до капіталів, інфляційну проблему і фінансування боргів держав, що розвиваються. Здобувачі освіти мають проаналізувати вплив зміни клімату на міжнародну економічну діяльність України, а також роль України у подоланні глобальної продовольчої кризи. Особливу увагу потрібно приділити аспектам співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями на прикладі діючих проектів та в умовах воєнного стану.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 7. «Україна в процесах міжнародного співробітництва».

Питання для самоконтролю

1. Що таке міжнародне співробітництво? Які види міжнародного співробітництва розрізняють?
2. Охарактеризуйте вплив факторів навколишнього середовища і кліматичних змін на міжнародну економічну діяльність?
3. Які потенційні можливості відкриваються у України при участі у подоланні глобальної продовольчої проблеми?
4. Надайте характеристику Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.
5. На яке співробітництво спрямовані пріоритети програми TACIS?
6. Класифікуйте програми міжнародної технічної, військової та гуманітарної допомог, в яких залучена Україна.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Україна на шляху до ЄС: проблеми та задачі структурної адаптації, потенціал співробітництва.
2. Переваги та недоліки членства України в СОТ.
3. Характеристика переваг та недоліків торговельного співробітництва України у межах пострадянських країн.
4. Характеристика співробітництва України з регіональними інтеграційними утвореннями.
5. Нові індустріальні країни в системі світового господарства: можливості співробітництва для України.
6. Співпраця України з МВФ: переваги та недоліки.

Література: 2, 11, 22, 23, 47.

ТЕМА 8. Європейський вектор зовнішньоекономічної діяльності України

План практичного заняття

1. Проблеми та перспективи інтеграції України в ЄС. Завдання та умови Європейської інтеграції України.
2. Розвиток торговельно-економічних зв'язків з країнами ЄС.

3. Правові засади співробітництва України з ЄС.
4. Територіальна та галузева структури торговельних зв'язків.
5. Технічна допомога ЄС Україні.

Методичні вказівки

На цьому практичному занятті увагу зосереджено на вивченні найбільш пріоритетного напрямку економічної співпраці для України – інтеграції з Європейським Союзом. В рамках цього заняття коротко зупинимось на історії та структурі ЄС загалом, визначимо умови набуття членства в першому питанні. Тут варто зазначити політичні, правові, економічні умови вступу до ЄС. В другому питанні проаналізувати Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі між Україною та ЄС, яка вступила в дію 1 січня 2016 року. Слід знати головні положення цієї угоди, механізм вирішення спорів та односторонні преференції для України з боку Європейського Союзу.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 8. «Європейський вектор зовнішньоекономічної діяльності України».

Питання для самоконтролю

1. Що собою являє інтеграційне утворення «Європейський Союз»?
2. Що таке критерії членства?
3. Яким політичним критеріям відповідає Україна?
4. Яким економічним критеріям відповідає Україна?
5. З ким і в яких сферах серед країн ЄС співпрацює Україна найбільше?
6. Які головні положення угоди про ЗВТ?
7. Які недоліки несе ЗВТ для України?
8. Як впливає на аграрний комплекс ЗВТ?
9. Як впливає на добробут населення ЗВТ?
10. Як політична ситуація вплинула на ЗВТ?
11. Проаналізуйте пільги, якими користуватиметься Україна в рамках ЗВТ з ЄС.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Інституційна структура Європейського Союзу.
2. Становлення внутрішнього ринку Європейського Союзу: передумови та особливості.
3. Оцінка перспектив розширення зони євро на всі країни ЄС.
4. Причини виникнення світової фінансової кризи, початок економічного спаду в Євросоюзі.
5. Пакт Стабільності для Південно-Східної Європи: уроки регіональної політики для України.
6. Відбиток розширення ЄС на економіку України та її взаємовідносини з країнами Європейського Союзу.
7. Рекомендації та заходи щодо подолання проблем на шляху України до ЄС.

8. Програми та шляхи економічного співробітництва ЄС з Україною.
9. Адаптація законодавства України до конкурентних правил Європейського Союзу.

Література: 9, 10, 30, 31.

ТЕМА 9. Зовнішньоекономічні зв'язки з країнами світу

План практичного заняття

1. Місце країн Північної Америки у світовій економіці. Потенційні можливості та перспективи України у сфері експортної діяльності на ринках Мексики та Канади.
2. Роль США у зовнішньоекономічній стратегії розвитку України. Договірні-правова база двосторонніх відносин. Динаміка розвитку співробітництва Україна–США.
3. Економіка країн Південно-Східної та Південної Азії. Особливості інтеграційних процесів у регіоні. Місце і роль країн Азійсько-Тихоокеанського регіону у зовнішньоекономічній стратегії інтеграції України у світове співтовариство.
4. Особливості економічного розвитку країн Латинської Америки. Інтеграційні процеси на континенті. Українська стратегія щодо Латинської Америки.
5. Економічний потенціал країн Африки. Механізм торговельно-економічної взаємодії України з країнами Африки. Територіальна та галузева структури зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Африки.

Методичні вказівки

На останньому практичному занятті аналізуються тенденції та оцінюються можливості для налагодження та/або підвищення ефективності співробітництва України з країнами Північної та Південної Америки, Південно-Східної та Південної Азії, Азійсько-Тихоокеанського регіону, Африки. В межах заняття аналізуються інтеграційні угруповання, які можуть бути привабливими для України на різних континентах. Аналізуються територіальна та галузева структури зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами світу.

Практичне заняття передбачає розв'язання задач, обговорення проблем, розгляд кейсів з теми 9. «Зовнішньоекономічні зв'язки з країнами світу», а також контрольний письмовий захід за темами 1 - 9.

Питання для самоконтролю

1. Які існують потенційні можливості та перспективи України у сфері експортної діяльності на ринках Мексики та Канади?
2. Охарактеризуйте динаміку розвитку співробітництва Україна–США.
3. Визначте місце і роль країн Азійсько-Тихоокеанського регіону у зовнішньоекономічній стратегії інтеграції України у світове співтовариство.

4. Сформулюйте українську стратегію щодо Латинської Америки.
5. В чому полягає механізм торговельно-економічної взаємодії України з країнами Африки?

Теми доповідей, рефератів, повідомлень

1. Зовнішньоторговельні зв'язки України з групами країн і регіонами світу (країнами Європи, Азії, Америки, Африки, Австралії та Океанії).
2. Двостороннє економічне співробітництво (Bilateral economic cooperation) України і США.
3. Двостороннє економічне співробітництво України і Канади.
4. Двостороннє економічне співробітництво України і Німеччини.
5. Двостороннє економічне співробітництво України і Франції.
6. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Латинської Америки.
7. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Середньої Азії.
8. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Близького Сходу.
9. Характеристика зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Північної Африки.

Література: 4, 18, 15, 24.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бублик Є. О. Фінансова відкритість транзитивних економік : монографія ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. 324 с.
2. Герасимчук В. Г., Войтко С. В., Серебренніков Б. С., Сакалош Т. В. Міжнародна економіка : підручник / за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 532 с.
3. Герчаківський С. Д., Сідляр В. В. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Тернопіль, 2020. 250 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45652/1/%d0%a4%d0%a0%d0%97%d0%95%d0%94.pdf>
4. Голіков А., Черномаз П., Дейнека О. Економіка зарубіжних країн : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 464 с.
5. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підруч. 5-те вид., перероб. та допов. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 410 с.
6. Грушко В. І. Економіка відновлення : навч. посіб. / за ред. В. І. Грушка. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2023. 221 с.
7. Економіка невизначеності: практичний погляд на проблему: монографія / за ред. В. І. Грушка. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2021. 503 с.

8. Економічна безпека держави : навч.-метод. посіб. / З. Б. Живко та ін.; за ред. Живко З. Б. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 240 с.
9. Європейська інтеграція : навч.-метод. посіб. для студ. спец. 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / уклад.: Н. В. Кузьминчук, Т. П. Шуба, В. І. Ляшевська. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 48 с.
10. Завгородня Ю. В., Милосердна І. М. Україна в міжнародних організаціях : навч.-метод. посіб. Одеса, 2022. 48 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / Ю. Г. Козак та ін. 6-е вид., перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ : ЦУЛ, 2019. 292 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
13. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посіб. / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
14. Мельникова В.І. Національна економіка : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 248 с.
15. Нараєвський С. В. Економіка зарубіжних країн : конспект лекцій / С. В. Нараєвський. Київ : КПІ, Видавництво «Політехніка», 2021. 103 с.
16. Наумов М. С., Рибак Г. І. Міжнародні економічні відносини: становлення і сучасні особливості : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 97 с.
17. Національна економіка : навч. посіб. (у рисунках, схемах і таблицях) / О. І. Котикова та ін. Миколаїв : Іліон, 2020. 196 с.
18. Сапсай А. П. США в міжнародних організаціях та структурах багатостороннього співробітництва : навч. посіб. Київ, 2020. 222 с.
19. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.
20. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Дубик В. Я. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Априорі, 2019. 460 с. URL:https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/finansu_ZED.pdf
21. Структурні зміни як основа інклюзивного розвитку економіки України : монографія / І. М. Бобух, Ю. В. Кіндзерський, О. М. Фащевська та ін.; за ред. д.е.н. І. М. Бобуха; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. 516 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/332.pdf>
22. Тищенко В. Ф., Остапенко В. М. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 193 с.

Допоміжна

23. Ukraine devalues hryvnia currency by 25% against U.S. dollar. Reuters : веб-сайт. URL: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/ukraines-central-bank-devalues-hryvnia-by-25-against-us-dollar-2022-07-21/>

24. Батракова Т., Фоменко С. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України в умовах економічної нестабільності. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2023. №4 (04). С.56-62. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.4-10>
25. Білик В., Осіпова Л. Методичні засади зовнішньоекономічних зв'язків України та ЄС: аспекти зовнішньої торгівлі. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 222-229.
26. Гаврилюк І. І. Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами Європейського Союзу. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3344/3271>
27. Гончаренко О. В., Дьяченко О. В., Бикова-Федорчук Н. В. Державне регулювання зовнішньої торгівлі України в умовах світової пандемії. *Наукові горизонти*. 2020. Т. 23. № 9. С. 86–97.
28. Гордіца К. А., Сливка Т. О. Структурні перетворення в Україні в контексті розвитку міжнародних економічних відносин: історичний вимір. *Економіка України*. 2020. № 2 (699). С. 80-96. URL: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2020.02.080> (дата звернення: 09.08.2024).
29. Гуцан Т., Мельникова О. Тенденції інвестиційної привабливості України в умовах воєнного стану. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 2 (87). С. 30-39.
30. Дуляба Н. І., Далик В. П. Розвиток зовнішньої торгівлі України в умовах глобальної нестабільності. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8358>
31. Економічні санкції у сучасному світовому господарстві : монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька та ін.; за ред. О. І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. 239 с.
32. Желнін В. Товарна структура експорту та імпорту України у 2021-2023 роках та січні-лютому 2024 року. *Вокс Україна*. URL: <https://voxukraine.org/tovarna-struktura-eksportu-ta-importu-ukrayiny-u-2021-2023-rokah-ta-sichni-lyutomu-2024-roku>
33. Івашова Л. М. Детінізація зовнішньоекономічної діяльності на основі розвитку методів аналізу ризиків і митного аудиту / Л. М. Івашова та ін. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 4 (27). С. 119–128. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/4248>
34. Конар М. В., Кушнір Н. О. Оцінка факторів зовнішньоекономічних зв'язків українського бізнесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Випуск 49. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/49_2023ua/14.pdf
35. Легостаєва О. О. Тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств України / О. О. Легостаєва, Н. Д. Кондратенко. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. №2 (68). С. 28-32. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/3974>
36. Міценко Н. Г., Кабаці Б. І., Федоренко А. О. Залежність економіки України від зовнішньої торгівлі: тенденції зміни індикаторів. *Економічні науки*. 2021. № 62. С. 12-21.

37. Остапенко В. М. Основні тенденції регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану / В. М. Остапенко, Д. О. Шевченко. *Молодіжна наука заради миру та розвитку* : зб. матер. Міжн. наук.-практ. конф. (9-11 лист. 2022 р., м. Чернівці). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 519-522. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4233>
38. Платонова І. О. Теоретичні засади механізмів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 125–129.
39. Поляков М. В., Білозубенко В. С., Шаблій С. Є. Тенденції розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. *Бізнес Інформ*. 2020. №12. С. 53–60. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-53-60>
40. Про Митний тариф : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022 р. *Голос України*. 2022. № 239. С. 1–28.
41. Рахман М. С., Штих Є. А. Дослідження основних показників зовнішньої торгівлі України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Випуск 5(16). С. 384-389.
42. Скиба Г. В. Актуальні проблеми зовнішньоторговельної політики України в сучасних умовах глобалізації світової економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 6. С. 178-182.
43. Соколовська О. М. Проблеми зовнішньої торгівлі України та її регіонів у контексті світової кризи. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1(38). С. 97-102.
44. Трансформація зовнішньоекономічних відносин України з Російською Федерацією: 2010 – 2020 роки : аналіт. доп. / І. Г. Веремій, М. О. Паламарчук, Р. Е. Юлдашев, Н. М. Гавриленко, Г. М. Широкий, Д. М. Серебрянський; за заг. ред. О. В. Литвиненка, О. О. Сінайка. Київ : НІСД, 2021. 94 с.
45. Україна в 2022 році експортувала майже 100 млн тонн товарів. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2&title=UkrainaV2022-RotsiEksportovala>
46. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Теорія. Політика : підручник. Київ : Либідь, 2019. 960 с.

Інформаційні ресурси

47. Державна митна служба України : веб-сайт. URL: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>.
48. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
49. Державна фіскальна служба України : веб-сайт. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
50. Європейська економічна комісія ООН : веб-сайт. URL: <http://www.unecsc.org/>.
51. Європейський Банк реконструкції та розвитку : веб-сайт. URL: <http://www.ebrd.com>.

52. Європейський інвестиційний банк : веб-сайт. URL: <http://www.eib.org/>.
53. Міжнародний Валютний Фонд : веб-сайт. URL: <http://www.imf.org>.
54. Міжнародний центр перспективних досліджень : веб-сайт. URL: <http://www.icps.com.ua/>.
55. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
56. Міністерство закордонних справ України : веб-сайт. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua>.
57. Міністерство розвитку громад та територій України : веб-сайт. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>.
58. Національний інститут стратегічних досліджень : веб-сайт. URL: <http://www.niss.gov.ua/>.
59. Світова організація торгівлі : веб-сайт. URL: <http://www.wto.org>.
60. Світовий Банк : веб-сайт. URL: <http://www.worldbank.org>.
61. Статистична служба Європейського Союзу "Євростат" : веб-сайт. URL: <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat>.
62. Статистичні служби країн світу : веб-сайт. URL: http://unstats.un.org/unsd/methods/inter-natlinks/sd_natstat.asp.
63. Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати : веб-сайт. URL: <http://iccua.org/>.